

ОБЩЕСТВЕНО ОБСЪЖДАНЕ НА ПРОЕКТ НА ПУРН 2022-2027 Г. ЗА ДУНАВСКИ РАЙОН ЗА БАСЕЙНОВО УПРАВЛЕНИЕ

ПРОТОКОЛ

*от онлайн среща проведена чрез платформата Zoom
за поречия на реките Вит, Осъм и Искър (долно поречие)*

18 май 2023 г.

В срещата участваха 32 представители на заинтересованите страни от следните институции: Община Долни Дъбник, „ВиК ЕООД“ – Плевен, Държавно предприятие „Национална компания железопътна инфраструктура“ – Железопътна секция Враца, Изпълнителна агенция “Морска администрация” - Дирекция „Речен надзор – Русе“, Главна дирекция "Пожарна безопасност и защита на населението" към Министерство на вътрешните работи, Регионална дирекция "Пожарна безопасност и защита на населението" (РДПБЗН) – Враца, РДПБЗН – Ловеч, Областна дирекция „Земеделие“ – Ловеч, WWW България, Министерство на околната среда и водите, Басейнова дирекция „Дунавски район“, HR Wallingford, Световна банка, „П-ЮНАЙТЕД“ ЕООД.

Г-жа Цветомира Христова, директор на Басейнова дирекция „Дунавски район“, приветства с участниците в онлайн дискуссионната среща. Тя каза, че това е третата от общо петте планирани онлайн срещи със заинтересованите страни в рамките на обществените консултации за актуализацията на ПУРН в Дунавски район за басейново управление. Тя разясни, че основен акцент на тази среща ще бъдат поречията на реките Вит, Осъм и Искър (долно поречие), в които попадат общо 7 района със значителен потенциален риск от наводнения.

Г-жа Христова посочи, че проектът на ПУРН за Дунавски район е публикуван на 15 декември 2022г. на интернет страницата на Басейновата дирекция, с което се стартира процеса на обществените консултации на плана. Тя каза, че този процес ще продължи до 10 септември 2023г. В рамките на този период проектът на ПУРН в Дунавски район ще

бъде на разположение на всички заинтересовани страни за консултации, становища и предложения.

Г-жа Христова подчерта, че Планът за управление на риска от наводнения е стратегически документ, чиято основна цел е намаляването на потенциалните негативни последици по отношение на човешкото здраве, околната среда, културното наследство и икономическите дейности. Настоящият ПУРН обхваща периода 2022-2027 г. Той представлява актуализация на първия ПУРН, който се отнася за периода 2016-2021г.

Г-жа Христова отбеляза, че консултациите със заинтересованите страни и обществените обсъждания имат ключово значение при разработването и актуализацията на ПУРН, защото те са трибуна за представяне на становища, мнения и препоръки на заинтересованите страни за решаването на редица проблеми, свързани с намаляване на риска от наводнения – както национални, така и местни. Тя подчерта, че поради тази причина мнението на заинтересованите страни е изключително важно и ценно. Успоредно с финализирането на ПУРН предстои да се извърши и екологична оценка и оценка на съвместимост на Програмата от мерки, заяви г-жа Христова и призова заинтересованите страни да дадат своите становища, мнения и предложения възможно най-скоро, независимо, че официалният краен срок е 10 септември 2023г.

Г-н Дейвид Рамсботъм, водещ експерт към Международната банка за възстановяване и развитие представи основните етапи от разработването на ПУРН и Програмата от мерки. Първият етап е предварителната оценка на риска от наводнения (ПОРН), в края на който като резултат се определят районите със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН). Във втория етап се изготвят картите на заплахата и риска от наводнения (КЗРН) за определените на предходния етап РЗПРН. Картите на заплахата, показват обхватът на заливане, а картите на риска, показват последиците от наводненията. Последният етап е разработването на ПУРН, вкл. Програмата от мерки. Този процес се извършва по Директивата за наводненията на всеки шест години. Първият цикъл обхваща периода от 2016 г. – 2021 г., а вторият цикъл - от 2022 г. – 2027 г.

Г-н Рамсботъм представи обобщение на подхода, възприет за разработването на Програмата от мерки (ПоМ). В подготвителния етап са включени три стъпки. Първата включва анализ на входната информация, в която влизат заключенията от 1-ви цикъл на ПУРН, ПОРН от втория цикъл с актуализиран списък на РЗПРН, картите от втория цикъл и Анализ на заливните равнини, който е отделна дейност. Целта му е да идентифицира потенциалът за водозадържане нагоре по течението от самите РЗПРН, което да намали риска от наводнения в рамките на самите РЗПРН. Втората стъпка включва избор на

мерки от актуализирания национален каталог от мерки, предоставящ списък с подходящи за разработването на ПоМ мерки. Каталогът се основава на първия цикъл, но е рационализиран и някои отделни мерки са комбинирани в една. Третата стъпка включва прилагане на методиките – Методика за приоритети и цели за управлението на риска от наводнения, като са преразгледани приоритетите и целите от първия цикъл и са извършени някои промени и Методика за оценка и приоритизация на мерките (АРП/МКА). Методиката се използва, за да се прецени дали мерките са подходящи за включване в плана. Идеята е да се види дали ползите са по – големи от разходите. Методиката се състои от две части – от една страна АРП, който се концентрира върху икономическите ползи от мерките с оглед на намалените щети спрямо разходваните средства, докато МКА разглежда неизмеримите в парично отношение ползи – например намаляване на въздействията от наводнения върху хората.

Подходът за изготвяне на ПоМ се състои от три стъпки. Първата стъпка е преглед на статуса на изпълнение на мерките от 1-ви цикъл на ПУРН – изпълнени, неизпълнени или в процес на изпълнение, което е отправната точка за новата ПоМ. Втората стъпка е добавяне на нови мерки, включително за новоидентифицираните РЗПРН, както и мерки, които имат връзка с Планове за управление на речните басейни. Последната стъпка представлява оценка и приоритизация на мерките, за да се прецени кои от тях са подходящи.

Той разглежда каталога от мерки, който съдържа няколко категории мерки: неструктурни мерки – мерки, които нямат пряко въздействие върху хидравличните параметри на течението, наводненията или околната среда, например системи за ранно предупреждение и планиране при извънредни ситуации; структурни мерки - мерки, които имат пряко въздействие върху хидравличните параметри на течението, наводненията или околната среда, например защитни съоръжения, диги и съоръжения за водозадържане, които по същество са инженерни решения. Тенденцията в международен план е да се намали риска от наводнения използвайки по – естествени средства, когато е възможно. Структурните мерки се разделят на четири подкатегории – зелени мерки, сиво-зелени мерки, меки мерки и сиви мерки. Зелените мерки не включват твърди инженерни решения, те са естествени елементи, които да имат за цел да задържат водни обеми. Сиво-зелените мерки са комбинация от твърди (защитни стени, диги) и меки инженерни решения, които имат зелен елемент. Меките мерки са допълнение на зелени компоненти към съществуващи сиви структурни мерки при тяхната реконструкция. Сивите мерки са твърди инженерни решения.

ПоМ също така съдържа хоризонтални мерки и мерки на ниво РЗПРН. Хоризонталните мерки носят полза за множество РЗПРН, поясни г-н Рамсботъм. Сред

тях са неструктурните мерки, като прогнозиране и ранно предупреждение, поддържане на речните корита. В България, в много населени места речните корита са разширени, така че да се увеличи капацитета на реката през населеното място. Това е мярка, която се използва в цял свят, но при разширяване на речно корито се създават условия за отлагане на седименти/наносни отложения при ниски и средни води, води и до развитие на растителност, така че поддържането на коритата е важно с оглед на проводимостта. Хоризонталните мерки имат висок приоритет в ПоМ, т.к на практика могат да бъдат приложени във всеки един РЗПРН - напр. ранни предупреждения, прогнозираня и т.н. Вторият тип мерки в ПУРН са мерки на ниво РЗПРН. Това са специфични мерки за всеки РЗПРН, избрани на база на допълнителен анализ, като тези мерки в повечето случаи са структурни, които променят хидравличните параметри, например нови защитни съоръжения и др.

Г-н Рамсботъм разясни процеса на избор на мерки на ниво РЗПРН. Изборът на мерки на ниво РЗПРН става в няколко стъпки. В първата стъпка се идентифицират мерки, вкл. въз основа преглед на мерки от първия цикъл. Втората стъпка е използвайки инструментът АРП и МКА да се оценят и изберат онези мерки, които имат най – много ползи, а третата стъпка е да се приоритизират мерките, така че да се реши, кои от тях да бъдат приложени първо.

Г-н Рамсботъм обобщи накратко как са представени резултатите от прилагането на методиката за Програмата от мерки в ПУРН. Това е обхванато в Приложение Е на ПУРН, където има отделна точка за всеки РЗПРН описващо последователно стъпките: общ преглед на РЗПРН, за да се разбере какъв е основният проблем с наводненията, както и мащабът на риска, преглед на мерките от първия цикъл, вкл. техния напредък; разглеждат се конкретните цели за управление на риска от наводнения, които са относими за съответното РЗПРН. Например ако има много защитени зони по Natura 2000, една от тези цели би била зоните да не бъдат засегнати неблагоприятно от ПоМ; след това се предприема преглед и анализ на наличната информация – разглеждат се аспекти, които могат да повлияят на ПоМ - дали има източници на замърсяване, има ли важни защитени зони; дали има потенциал за водозадържане нагоре по течението от самия РЗПРН. В Приложение Е за всеки РЗПРН има таблица, която изброява важна информация и как е свързана със съответния РЗПРН.

Следващата стъпка е свързана с допускания относно разпределението на риска, така че да се реши накъде да бъдат насочени усилията. Освен информацията от картите на риска има и други фактори – например наличието на критична инфраструктура. След това сме готови да изберем подходящи мерки. Изготвяме таблица от мерки, подходящи за конкретния РЗПРН, според типовете наводнения, които възникват. Следва АРП и

МКА, като мерките с висока и средна оценка са включени в програмата от мерки. Последната стъпка е локализиране на мерките върху картите на РЗПРН. Г-н Рамсботъм показва карти, на които може да се види разпределението на риска от наводнения като обясни какво се вижда и какво представляват различните елементи на картата.

Г-н Рамсботъм показва как изглежда и структурата на Плана за управление на риска от наводнения. Той има 13 глави и 9 приложения. Първите 5 глави обхващат предходните етапи, включително предходния ПУРН, предварителната оценка и картирането. Глава 7 разглежда програмата от мерки, включително хоризонталните мерки и тези на ниво РЗПРН. Тя е обвързана с Приложение Е, което съдържа анализ за всеки РЗПРН. Има още 2 приложения, които изброяват мерките, които се предлагат в Програмата от мерки, но след първоначалните консултации бе поискано Приложения Ж и З да бъдат обединени в едно общо К– Интегрирана Програма от мерки, подобна на тази от първия цикъл. Това е екселска таблица, която има ред за всяка мярка и включва: уникален код за всяка мярка; име на мярката; местоположение; тип наводнение; приоритет; вид мярка; продължителност на изпълнение; отговорни институции; разходи, общини, на чиито територии се прилага мярката; потенциалните източници на финансиране, препратка към 1-я цикъл (ако е приложимо) и показател за изпълнение.

Управлението на риска от наводнения се променя и се измества в посока естествени мерки, но също така има и тенденции за съхраняване и опазване на отделни сгради, ако няма друга добра алтернатива, посочи експертът. Ако има заливна равнина с група от сгради, понякога е доста скъпо да се защитят тези отделни сгради, използвайки насипи или диги. Идеята е самите сгради да бъдат направени по – устойчиви или да бъдат защитени поотделно. Той отбеляза, че това е нова концепция, която се прилага в много държави. Това са мерки, свързани с резистентност или устойчивост на сградите. Или се опитваме да предотвратим навлизането на вода в сградите или допускаме навлизането на вода, като защитаваме обзавеждането вътре.

Г-н Рамсботъм обърна внимание и на процеса на преминаване от ПУРН към изпълнението на мерките. След одобрението на стратегическия документ – ПУРН и Програмата от мерки към него, следващият етап е подготвителен за изпълнението. В него се прецизират мерките, извършват се допълнителни проучвания, получаване на разрешителни, проектиране, както и провеждането на тръжни процедури. Това е етапа преди възлагането на договор и прилагането на мерките. Следва изпълнение на мерките. Последният етап е мониторинга, който включва: мониторинг на изпълнението, на резултатите и на целите.

Например в РЗПРН има река, преминаваща през урбанизирана територия, знаем обхватите на заливане и че има изградена защитна стена.

Г-н Рамсботъм обясни, че в ПУРН се разглеждат различни алтернативни мерки за този РЗПРН - например нови/надградени защитни стени; разширяване на речното легло; водозадържане нагоре по течението; природно-базирани решения; устойчивост на собствеността или комбинация от мерките. Всички тези алтернативи преминават АРП и МКА, за да се види, кои имат най – големи ползи. В резултат на анализа, се установява, че нови/надградени защитни стени и устойчивост на собствеността са най – подходящи. Местоположението на мерките се нанася на карта, но са необходими допълнителни данни, като: оразмерителни водни количества, за да могат да се изчислят водните нива или количествата и обемите; подробности за съществуващи защитни съоръжения - тяхната височина, състояние, местоположение; информация за геоложките характеристики и изискванията за фундиране; информация за съществуващи съоръжения – сгради, мостове и др. Трябва да се знае и мнението на заинтересованите страни в този случай. Необходими са допълнителни дейности, вкл. детайлни проучвания, геоложки проучвания, детайлно хидроложко и хидравлично моделиране за конкретното РЗПРН. Това позволява изготвяне на идеен проект, който подлежи на обществено обсъждане, с цел да се получи обратна връзка. Това се прави в подготвителния етап на изпълнение на мерките. Когато всичко това е извършено се преминава към подробния проект – детайли за съоръжението, местоположението сградите, необходимите мерки за устойчивост за тези сгради. На този етап трябва да се помисли и за ландшафта и мерките, които да се включат, така че да се подобри околната среда.

Всичко това позволява изготвянето на финален подробен проект, което позволява оценка на разходите и ползите. Тази оценка трябва да докаже, че предлаганите мерки носят повече ползи, отколкото разходи. По този начин може да се обоснове инвестицията и да се представи обосновка на потенциална финансираща институция, т.е. да се кандидатства за финансиране, така, че мерките да бъдат изпълнени.

За целите на актуализацията на плановите документи, г-н Рамсботъм, се обърна към всички участници в срещата с молба за допълнителна информация по отношение на мерките, които са в процес на изпълнение, т.к наличната такава е непълна. За да бъдат включени в ПУРН 2022-2027 е необходимо да се знаят и оставащите финансови разходи.

За мерките, в процес на изпълнение е необходимо да се представи и карта с обозначаване на конкретното местоположение. Молбата на екипа е това да бъде на хартиен носител, за да се избегнат грешки. Разбира се, могат да бъдат дадени и координати, но ако не са показани конкретно на картата, това понякога води до грешки.

В Програмата от мерки има възможност да бъдат разгледани и допълнителни мерки, като се очакват предложения от заинтересованите страни, каза експертът. Предложенията следва да бъдат представени по подобен начин – описание

Г-н Рамсботъм представи специално разработена за целите на обществените консултации на ПУРН уеб платформа, достъп до която имат всички заинтересовани страни. Идеята на платформата е да се даде пространствен поглед на заливните равнини и обхватите на заливане, а също и на мерките, които се предлагат. Платформата съдържа информация за земеползването, критичната инфраструктура и последиците от наводненията. Г-н Рамсботъм представи следните РЗПРН чрез платформата: р. Искър – гр. Червен Бряг; р. Осъм - гр. Троян; р. Барата – с. Садовец.

Г-н Рамсботъм представи платформата с първия пример за РЗПРН BG1_APSFR_IS_100 за р. Искър. Той показва основната карта и легендата, като уточни че е налично и сателитно изображение. Платформата съдържа информация и за трите обхвата на наводнение – 5% обезпеченост или период на повторение веднъж на 20 години, 1% обезпеченост (в оранжево), което показва допълнителната залята площ от това наводнение (с период на повторение веднъж на 100 години); 0,1% обезпеченост или период на повторение веднъж на 1000 години - в червено са показани допълнителните площи, които са залети. Платформата визуализира и информация за икономическата дейност. В оранжево са отбелязани жилищните райони, в червено е комуналната инфраструктура, а в лилаво са промишлените обекти. Другите категории могат да се видят в легендата. Налична е информация и за критичната инфраструктура, съхранена в голяма база данни за цялата критична инфраструктура, а не само тази, която попада в обхвата на наводненията, посочи г-н Рамсботъм. Има и пътна инфраструктура и железопътен транспорт. Налична е информация и за защитените зони. Вижда се, че по-голямата част от коридора на реката през града е в НАТУРА 2000. Може да се визуализира и икономическия риск. Това е РЗПРН със сравнително нисък риск. Предложени са няколко мерки за смекчаване. Първата мярка е за резистентност на съществуващи сгради. Където имаме нисък риск не е оправдано да се харчат пари за защита от наводнения, посочи експертът. Мярка В4 предвижда модифициране на собствеността, за да се намалят щетите от наводнение. В частта от града, където има най-голям риск от наводнение, има предвидена мярка изграждане на защитни стени и диги. Надолу по течението, където двете реки се събират, отново има мярката за защита на собствеността чрез мерки за устойчивост, защото не е оправдано изграждането на стени за сравнително малък риск.

Вторият пример е от р. Осъм – РЗПРН BG1_APSFR_OS_031, гр. Троян. При визуализация на трите обезпечености виждаме река, която доста добре се задържа в

долината си, но има и части, в които може да излезе при големи наводнения, отбеляза г-н Рамсботъм. Той визуализира само 1% обезпеченост, за да даде пример за икономическата активност. Икономическият риск е разпределен по цялото течение на реката. Няма място със струпване на икономически риск. Това е причината там, където има разширения да се предложени мерки, които са ефективни по цялата дължина на РЗПРН. В този случай има разширение на речното корито. Мерките за смекчаване на риска включват хоризонтални мерки за поддържане на речното легло. В допълнение има и други мерки. В северната част на този РЗПРН има нови защитни стени и диги в частта, която основно е промишлена зона. Предлагат се и мерки за устойчивост на собствеността, така, че има комбинация от мерки за тази северна част, подчерта г-н Рамсботъм. В тази част има отново мерки за устойчивост на собствеността, защото има собственост, която е по долината на реката и разходите за защитни стени с голяма дължина са високи, поясни още той. По-надолу има изградени нови защитни стени, които да работят в комбинация с мерките за устойчивост на собствеността. При един от притоците се предлага водозадържане в горната част на течението. Тази мярка намалява риска от притока, а и там има място, посочи експертът.

Последният пример е РЗПРН BG1_APSFR_VT_100, който е във водосбора на р. Вит. Тук има наводнения както от реката, така и дъждовни поройни наводнения. Има възвишения около речната долина и по-високи места на юг. Източниците на поройни наводнения са на юг и югоизток. Основната цел на мерките за смекчаване е да задържат водата, тъй като това е поройно наводнение от високите места около населеното място. Може да се включи и отклоняване на водата към по-ниски участъци от земната повърхност, за да се задържи водата там, посочи експертът.

Г-н Рамсботъм призова участниците в рамките на консултациите да разгледат отделните РЗПРН и да дадат коментари, включително предложения за допълнителни мерки, които да се разгледат в Програмата от мерки. Той помоли също, в процеса на консултациите да бъде предоставена информацията относно мерките от 1-вия цикъл, които са в процес на изпълнение - с разрешение за строеж/осигурено финансиране, като информацията следва да включва име и код на РЗПРН, име и код на мярката от 1-вия цикъл, местоположение на мярката. Г-н Рамсботъм помоли заинтересованите страни да прилагат същия подход и при предложения за разглеждане на допълнителни мерки, като допълнително предоставят информация за целта на мярката и очакваните инвестиционни разходи.

Поради липса на въпроси и коментари, **г-жа Добринка Караджова (МБВР)** даде думата на г-н Иван Каламеров, Басейнова дирекция „Дунавски район“ за заключителни думи.

Г-н Иван Каламеров (БДР) апелира заинтересованите страни да прегледат проекта на ПУРН, който е публикуван на интернет страницата на Басейнова дирекция, както и съответните документи към него. Той каза, че при възникването на всякакви въпроси, свързани с методическите документи, проекта на ПУРН, Програмата от мерки и съответните приложения, заинтересованите страни могат да се обръщат към Басейнова дирекция.

Представител на Държавно предприятие „Национална компания железопътна инфраструктура“ – Железопътна секция Враца попита, чрез Секция „Чат“ на интернет платформата Zoom, има ли някой от разглежданите на срещата райони, който да заплашва железопътна инфраструктура.

Г-н Иван Каламеров (БДР) уточни, че това е част от оценката на риска, която се извършва в предходния етап на разработване на картите на заплахата и риска от наводнения. Тогава е дадена детайлна оценка на елементите на риска, които са засегнати при съответната обезпеченост.

Той припомни срока за становища мнения и препоръки - 10.09.23г. и посочи, че те могат да се изпращат към Басейнова дирекция по имейл или формата за обратна връзка на сайта. Той помоли предложенията и становищата да се изпратят възможно най-скоро след приключване на дискуссионните срещи.